

Katechetický **VĚSTNÍK**

Č. 6 Školní rok 2003/04 – únor

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Přelom roku bývá už pravidelně ve znamení hektického sepisování výkazů, uzávěrek, shánění chybějících dat, a to ve všech možných institucích, organizacích nebo živnostech. Rok 2002 se „postaral“ o to, že se obdobný shon nevyhne ani katechetické sféře. V onom roce byl totiž přijat zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností.

Podle tohoto zákona musí být především všechny církve znovu registrovány. Naše církve je paradoxně jednou z posledních zaregistrovaných, což jste mnozí pocítili začátkem školního roku, pokud jste měli na ředitelství školy odevzdat příslušné doklady o registraci. Příčinou jsou zejména nová kritéria, do nichž vecpat dosavadní strukturu církve není vůbec jednoduché.

Samotná registrace však nestačí. Pokud chce církev pastoračně působit v některých oblastech, musí k tomu podle zákona ještě získat „oprávnění k výkonu zvláštních práv“. K činnostem, pro něž potřebuje toto zvláštní oprávnění, patří: a) vyučovat náboženství na státních školách podle zvláštního právního předpisu, b) pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení a ochranná výchova, c) být financována podle zvláštního právního předpisu o finančním zabezpečení církví a náboženských společností, d) konat obřady, při nichž jsou uzavírány církevní sňatky podle zvláštního právního předpisu, e) zřizovat církevní školy podle zvláštního právního předpisu, f) zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství nebo s výkonem práva obdobného zpovědnímu tajemství, je-li tato povinnost tradiční součástí učení církve a náboženské společnosti nejméně 50 let; tím není dotčena povinnost překazít trestný čin uložená zvláštním zákonem.

Vyučování náboženství tedy spadá pod zvláštní právo a oprávnění k jeho výkonu získá církev tehdy, když splní jisté zákonné podmínky. Mezi ně patří i povinnost zveřejňovat každoročně „výroční zprávu o výkonu zvláštních práv“. K sepsání takové zprávy musí shromáždit příslušné údaje a podklady ze všech dotčených oborů svého působení. A to je právě jeden z pracovních úkolů, který zejména diecézním katechetickým střediskům a ČBK na přelomu roku přibyl. Proto bych chtěl poprosit vás všechny, laické i řeholní katechety, stejně jako kněze za pochopení pro jednotlivá katechetická střediska, pokud budou od vás přímo i nepřímo žádat statistické údaje, které ještě donedávna nebyly potřeba.

S přáním potřebného optimismu, který nezdolá ani věrná životní průvodkyně všech aktivních lidí – byrokracie, a s přáním požehnaného roku

P. Jiří Kaňa, ředitel Katechetické sekce ČBK

Obsah čísla 6/03-04

Téma: **Ježíš Kristus**
– **naděje Evropy**

- Vzděláváme se:
Já jsem světlo světa
(P. Konzbul)
- Inspirace pro katechezi:
Já jsem světlo světa
(H. Baránková)
- Test znalostí:
Ježíš pomáhá v nouzi
- Příběhů není nikdy dost
Legenda o svíci, která
nechtěla svítit; Svatí
jsou proniknuti světlem;
Dvě semínka
- Významní světci Evropy
Sv. Edita Steinová
- Pedagogické okénko
Žakovský referát
- Přílohy:**
- Kartičky
pro chytré hlavičky:
Viš, co Ježíš vyprávěl
a učil? (21 – 24)
- Luštěnky a prac. listy:
Já jsem světlo světa
Pokušení
- Komiks:
Sv. Edita Steinová
- Pro mše s dětmi:
Poznáváme svět
- Postní leporelo 2004

VZDĚLÁVÁME SE

Já jsem světlo světa (Jan 8,12)

Světlo je jedním ze základních témat v Bibli. Prvním činem Stvořitele bylo oddělení světla od temnot. Světlo ovšem není ve Starém zákoně více než stvoření, Bůh mu poroučí: „vyslal světlo a ono šlo, zavolal je, a ono poslechlo s chvěním“ (Bar 3,33). Ve stejné situaci jsou i temnoty, které spolu se světlem společně dobrořečí Hospodinu, velebí a vyvyšují ho navěky (srov. Dan 3,70). Tím je jasně popřen jakýkoliv mytologický a dualistický pohled, který znají orientální mýty, v nichž světlo a temno spolu soupeří s vyrovnanou šancí na úspěch. Světlo a temnota mají v Písmu především symbolickou hodnotu.

Světlo je symbolem božství. Hospodin se halí „světlem jako pláštěm“ (Žl 104,2). Pro starozákonního člověka znamená život ve světle tolik, co život ve štěstí a blahobytu. Proto nás nemůže překvapit, že symbol světla nacházíme u proroků spojený s Mesiášem. Při jeho zrození „lid, který chodí v temnotách, uvidí velké světlo“ (Iz 9,1). Ježíš jako Mesiáš je světlo celým svým povoláním, celým svým dílem. On sám říká: „já jsem světlo světa“ (Jan 8,12), což je pro jeho současníky těžko stravitelný nárok. Světlem pro ně totiž byla tóra (prvních pět knih Mojžíšových), Jeruzalémský chrám nebo něco velkolepého spojeného s Hospodinem.

To, že Kristus je světlem světa, se ukazuje pomocí konkrétního znamení – při uzdravení člověka slepého od narození (srov. Jan 9). Uzdravení proběhlo tak, že Ježíš „plivl na zem, udělal ze sliny bláto a potřel slepému tím blátem oči“ (Jan 9,6). Nakonec jej poslal umýt se k rybníku Siloe. Když se muž vrátil, viděl. V tomto příběhu značí bláto naši lidskou ubohost. Vidět znamená tedy poznat pravdu o sobě i s jejími nepříjemnými stránkami. Kdo to odmítne, setrvá v preludu a oslepne. Dalším symbolem z události uzdravení je voda z rybníku Siloe – voda křtu. Křest je vždy spojen s vírou, která dává člověku schopnost vidět věci nově, a tak se zbavit duchovní slepoty. Jeden středověký mystik uváděl tři druhy slepoty. Slepotu peněz, kdy naše oči místo na hlavě máme ve svém měšci na peníze. Slepotu, kdy vidíme svět pouze jako problém, který musíme nějak vyřešit, a nejhorší slepotu, která nastává, když vše považujeme za samozřejmé, takže v našem životě není místo pro překvapení a vděčnost. To je skutečná smrt vidění, protože když už všechno známe, nepotřebujeme se dívat.

V Kristově výroku o světle je vyjádřena zkušenost, kterou s jeho osobností učinil Jan a okruh jeho učedníků. V Ježíšově blízkosti se lidé odvažují otevřít oči, vnímají vnitřní světlo, které do nás Bůh vložil. I stavitelé středověkých katedrál využívali spojení světla s Kristem. Sluneční světlo pronikající do tmavého prostoru gotického chrámu se interpretovalo jako symbol Ježíšova božství. Okno často symbolizovalo Pannu Marii, která se rozzářila, když přijala paprsek Božského jasu a skrze niž k nám přišlo světlo. Abychom měli na paměti symbol světla spojený s Kristem, nacházíme také věčné světlo před svatostánkem, které bylo v dějinách církve poprvé použito roku 1068 v Cluny.

Kristova slova a činy vyzařují světlo, v němž se rozjasňuje temný obzor. Jeho slova mohou vnést světlo do temnot našich myšlenek a pocitů. Kdo sebere odvahu se na Kristova slova spolehnout, přestane tápat v temnotě a začne se v životě orientovat k pravdě ve světle moudrosti.

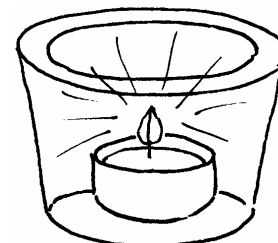
P. Pavel Konzbul

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Já jsem světlo světa

PRO MLADŠÍ DĚTI

Pomůcky: Žlutý šátek, černý šátek, žluté a černé papíry, skleněná lampa, čajová svíčka, zápalky, pro každé dítě obrys lampy z tvrdšího papíru.

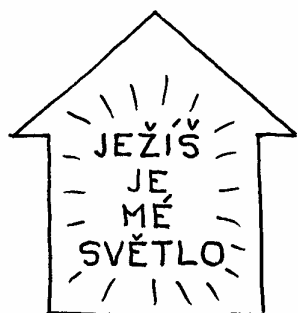
Postup: Cílem dnešního setkání je, aby si děti uvědomily, že světlo je silnější než tma. Tak jako světlo vítězí nad tmou, vítězí Ježíš nad hříchem a zlem.

Na začátku setkání se s dětmi posadíme a pošleme po kruhu černý šátek. Každý řekne, co mu černá barva připomíná (nevadí, když se návrhy dětí budou opakovat). Náznaky dětí pak katecheta zopakuje a shrne, některé může dál rozvést – zeptat se například dětí, kdo si vzpomíná, jak se nejvíce bál ve tmě. Dítě, které právě vypravuje, může přitom znovu držet v ruce černý šátek. Pak ho předá tomu, kdo chce mluvit jako další. Nakonec černý šátek položíme doprostřed.

Stejnou aktivitu zopakujeme se žlutým šátkem. Vyslechneme si návrhy dětí a zvláště zdůrazníme slova, která ukazují ke světlu. Než však žlutý šátek položíme na podlahu, přemýšlíme společně o tom, co je silnější – světlo nebo tma? Představíme si situaci v noci. Může být naprostá tma, ale když rozsvítím lampu, tak na tom místě, kde lampa září, temnota úplně zmizí. Na stejném místě nemůže být zároveň světlo i tma. Světlo zahání tmu. Mohlo by to být i opačně? Mohlo by se stát, že by svítila lampa a v pokoji by rostla stále hustší tma? A tma by se tak zvětšovala a byla stále temnější, až by tu svítící lampu zatemnila. Stane se to? Ne, ani sebevětší tma nemůže zatemnit zářící světlo. Světlo přemáhá tmu. Kde je světlo, tam už pro tmu není žádné místo.

Položíme s dětmi žlutý šátek přes černý šátek tak, aby ho překryl. Děti se posadí do lavic, každé dostane čtvereček černého a žlutého papíru. Na černý namalujeme světlou pastelkou některé ze slov, o kterých jsme mluvili. Na žlutý pak znázorníme světlo. Své kresby rozložíme kolem šátků, a to stejným způsobem jako šátky: děti nejprve postupně umístí černý čtvereček, pak ho překryjí žlutým.

Připomeneme si: světlo je silnější než tma. Pak si otevřeme Bibli, postavíme se a slavnostním způsobem si přečteme Jan 1,5: „To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila.“ Podle věku dětí a jejich zkušeností se symbolem světla můžeme zkusit přijít na to, o jaké tmě a jakém světle se to v Bibli mluví. Co je tou největší tmou? Kdy může být tma i ve mně? Co zahání tuto tmu? Můžeme tak dojít k závěru: Ježíš je světlem, které zahání temnotu hříchu.

Katecheta pak dětem ukáže skleněnou lampu (stačí skleněný kelímek na čajovou svíčku, který se běžně prodává). Prohlédneme si ji nejprve prázdnou, bez svíčky. Kdybychom tuto lampu postavili do temné místnosti, byla by i v ní tma. (Jestliže je setkání v podvečer, pak samozřejmě využijeme možnosti skutečně zhasnout.) V lampě pak zapálíme čajovou svíčku a opatrně si ji pošleme po kruhu, aby si ji děti mohly v klidu prohlédnout. Přitom zpíváme vhodnou píseň, např. Moje malé světélko... Pak katechezi uzavřeme: v každém z nás by mohla být tma, když... Ale Ježíš je světlem. Ježíš přemáhá každou tmu. On je světlem, které svítí i ve mně.

Nakonec dětem rozdáme vystřižené obrysy lampy. Každé dítě si do své lampy nakreslí světlo. Jestliže děti umí psát, napíší si na tento papír i větu: Ježíš je mé světlo. V závěru setkání se s dětmi znovu posadíme do kruhu. Na žlutém šátku stojí skleněná lampa s hořící svící, každé dítě drží v ruce svou papírovou lampu s namalovaným světlem. Znovu si společně zazpíváme píseň.

PRO STARŠÍ DĚTI

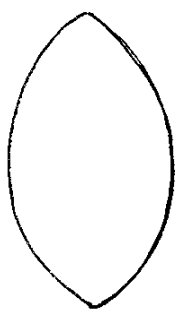
Pomůcky: Arch papíru s nadpisem, časopisy k rozstříhání, lepidlo, žluté proužky papíru, větší svíce.

Postup: Katecheta si připraví velký arch papíru. Uprostřed je nalepen kruh z černého papíru a kolem něj nadpis: „Člověk chodí ve tmě, když...“. Žáci podle svého mínění doplňují nadepsanou větu (např. když neví kudy kam, když si neví rady, když je zoufalý, když něco nechce vidět, když ubližuje...) a fixem svá dokončení přepisují na papír. Pak se rozdělíme do malých skupinek a v časopisech vyhledáváme fotografie, které by danou větu také vystihovaly. Vystihneme je a nalepíme na plakát. Nad vytvořeným dílem pak dále přemýšlíme. Každý žák si může vybrat jednu napsanou nebo fotograficky znázorněnou situaci a pokusí se jedním, dvěma slovy vystihnout, co by tento stav mohlo změnit či zlepšit (rada, naděje, pomoc, odpuštění...). Toto slovo pak napíše na žlutý proužek papíru. Z proužků pak tvoříme paprsky přes černý kruh. Nakonec na toto místo postavíme velkou svíci, zapálíme ji a přečteme si úryvek z Bible: „Ježíš k nim opět promluvil a řekl: Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života“ (*Jan 8, 12*). – Katechezi můžeme uzavřít zpěvem písně Před tebou, Pane, temno ztrácí sílu svou (*Hosana I, č. 622*).

Mgr. Hana Baránková

K přílohám a liturgickému roku

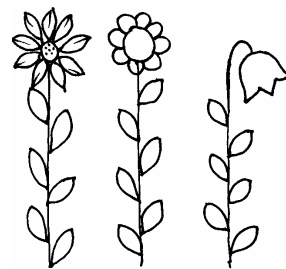
☑ **Postní leporelo.** Sotva dozněly zvuky vánočních koled, už musíme myslet na to, že postní doba začne už 25. února. A je třeba se na ni připravit, aby nám neutekla mezi prsty. Ve zvláštní postní příloze vám nabízíme pomůcku vhodnou zvláště pro prožití postní doby v rodině – malé leporelo do krabičky od zápalek. Příloha obsahuje i podrobný návod. Přejeme sobě i vám, abychom postní snažení a předsevzetí nevyžadovali jen od dětí, ale byli pro ně v první řadě příkladem my sami.

☑ **Semínka.** V minulých ročnících Katechetického věstníku najdete mnoho nápadů, jak prožívat postní dobu s dětmi ve farnosti. Pro letošní postní dobu nabízíme námět inspirovaný evangelním textem „Jestliže pšeničné zrna nepadne do země a neodumře, zůstane samo; odumře-li však, přinese hojný užitek“ (*Jan 12,24*). Během postní doby děti sbírají papírová zrna (za účast na mši sv., za dobrý skutek, sebezápor apod.) a ukládají je společně do ošatky v kostele. Zrna můžeme pro děti předem připravit, nebo si je vyrobí doma. Na zrno mohou před vložením do ošatky či košíku napsat svoje jméno a skutek, který vykonali.

Varianta: Papírová zrna odlišíme po týdnech jinou barvou nebo odstínem; můžeme je nahradit i skutečnými zrny nebo semínky (obilí, fazole, kukuřice, hrách apod.). Ošatky naplněné zrny přinesou děti v obětním průvodu na Zelený čtvrtek. Po Velikonočních svátcích můžeme ze zrn vylosovat výherce a za postní úsilí je odměnit.

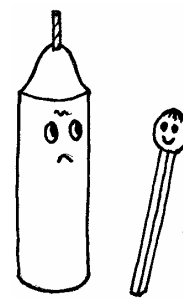
Pro lepší pochopení citátu (*Jan 12,24*) můžeme s dětmi pokračovat i ve velikonoční době. Podle počtu nasbíraných zrn vyrobíme papírové zelené lístečky (klidně stejného tvaru, jako byla zrna) a nalepíme je na arch papíru do tvaru rostlin. Tak děti poznají, že „semeno, které odumřelo, přineslo užitek“. Každý velikonoční týden ozdobíme zelenou rostlinu nějakým květem. Jestliže děti sbíraly skutečná semínka a jsou k tomu příhodné podmínky, můžeme semena zasadit. Společně pak sledujeme, co z nich vyrostे.

JiŠ-MaŠ

PŘÍBĚHŮ NENÍ NIKDY DOST

❖ Legenda o svíci, která nechtěla svítit

Jednoho dne přišla zápalka ke krásné velké svíci, která hrdě vystrkovala svůj bílý knot vzhůru. Zápalka jí říká: „Mám za úkol zapálit tě.“ „Ó, to ne,“ žadonila svíce, „jenom to ne! Když jednou začnu hořet, jsou moje dny sečteny a nikdo už nebude obdivovat moji neporušenou krásu.“ Zápalka se jí zeptá: „Ale chceš celý svůj život zůstat chladná a neužitečná? Co je to za život?“ „Jenže hoření přece bolí a ubírá sílu,“ šeptá svíce nejistě a plná strachu. „To je pravda,“ odvětlí zápalka. „Ale to je tajemství našeho úkolu: Máme být světlem! Každá se na tom máme podílet svým způsobem. Já jsem tu proto, abych v tobě vzňala oheň. Ty jsi svíce, a proto máš druhým svítit a šířit teplo. Energie, kterou přitom vydáš, se neztratí, ale promění se ve světlo, které daruješ druhým. Oni ponesou tvůj dar dál. Ale když nebudeš chtít hořet, nebudeš ani dál žít!“

Tu nastrčila svíce svůj knot směrem k zápalce plná očekávání: „Prosím, zapal mne!“ A obklopilo ji teplé světlo.

❖ Svatí jsou proniknuti světlem

Malý Toník šel s maminkou nakupovat. Na cestě k tržnici šli kolem velkého kostela. Toník si kostel prohlíží, vzhlíží až vzhůru a zarazí se: „Mami, podívej se, ta velká okna jsou docela špinavá, to ale nevypadá moc hezky!“

Maminka na to neodpověděla. Místo toho vzala Toníka za ruku a šla s ním dovnitř do kostela. Okna, která předtím zvenku vypadala šedivě a špinavě, najednou zářila pestrými barvami. Toník se nestačil divit a okna si pozorně prohlížel. Vpředu nad oltářem bylo jedno obzvlášť krásné okno. Zobrazovalo hodně nejrůznějších lidí. A skrze jednu postavu právě v té době pronikal sluneční paprsek, takže byla krásně prosvětlená a zářící. Toník se zeptal: „Maminko, kdo je to?“ „To je jeden svatý, svatý Martin,“ odpověděla maminka. „Jemu je tento kostel zasvěcen.“

Toník si to dobře zapamatoval. Za několik dní měli ve škole náboženství. Paní katechetka se zeptala: „Děti, kdo z vás by věděl, jak vypadá svatý?“ Ve třídě nastalo velké mlčení. Jenom Toník se přihlásil, vstal a řekl: „Já vím, jak vypadá svatý. Je to člověk, který září, protože jím proniká světlo.“

Heinrich Engel: Was ein Heiliger ist, cit. W. Hoffsummer, Kurzgeschichten 2

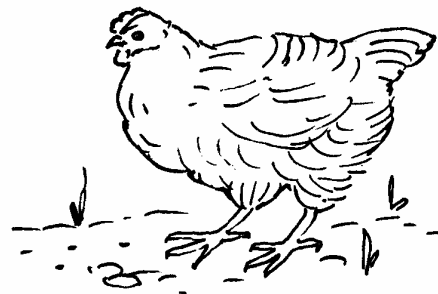
❖ Dvě semínka

Dvě semínka se ocitla vedle sebe v plodné podzimní půdě. První semínko povídá: „Já chci vyrůst. Chci zapustit kořínky hodně hluboko a vyrašit nad zem. Chci rozvinout jemné lístky jako vlajky ohlašující příchod jara. Chci, aby mě slunce hřálo do tváře a aby mi na okvětních plátcích zářily kapičky rosy!“ A rostlo.

Druhé semínko si řeklo: „Mám to ale osud! Bojím se. Jestli zapustím kořínky do země, nevím, na co v té tmě můžu narazit. Jestli si prorazím cestu nad tvrdou zem, můžu si poničit svůj jemný klíček. A co když přijde hlemýžď a bude mi chtít sníst všechny lístečky! A kdybych rozvilo květy, může přijít nějaké dítě a utrhnout mi je. Ne, raději počkám, až bude bezpečněji.“

A čekalo.

Jednoho dne v předjaří vyběhla ven slepice a snažila se vyhrabat ze země něco k snědku. Našla semínko a sezobla je.

Paprsek slunce pro duši, Portál 2000

VÝZNAMNÍ SVĚTCI EVROPY: SV. EDITA STEINOVÁ

Do rodiny německého židovského obchodníka se dřevem se ve Vratislavi 12. října 1891 narodila jako nejmladší z mnoha dětí dcera Edita. Když jí byly tři roky, zemřel jí otec, a tak se matka ujala rodinného obchodu. Edita vynikala svými schopnostmi a vědomostmi. Po maturitě na gymnáziu začala studovat na univerzitě ve Vratislavi a později v Göttingen germanistiku a filosofii.

Když vypukla 1. světová válka, přerušila Edita studia a přihlásila se jako dobrovolnice do služeb Červeného kříže. Obětavě pečovala o vojáky v polním lazaretu v Hranicích na Moravě. Po válce se vrátila do Freiburgu a stala se asistentkou profesora filosofie Edmunda Husserla, zakladatele filosofického směru zvaného fenomenologie. Přednášela na kongresech v Německu i v zahraničí.

Pro křesťana neexistuje cizí člověk. Nejbližším je vždy ten, kterého máme právě před sebou a který nejvíce potřebuje naší pomoci. Nerozhoduje, zda je příbuzný či nikoliv, zda je nám milý či ne, zda po morální stránce je hoden pomoci či nikoliv. Láska Ježíše Krista nezná hranic. Kdo Bohu dává, ten získává.

Edita Steinová

Od svých patnácti let prohlašovala, že je ateistkou a feministkou. Při svém studiu a práci se však stále snažila nalézat pravdu. Při jedné návštěvě u přítelkyně sáhla do knihovny a vytáhla životopis sv. Terezie z Avily. Ten ji tak zaujal, že jej četla celou noc. Po přečtení zvolala: „To je pravda, kterou jsem tak dlouho hledala.“ Později řekla: „Touha po pravdě byla mou jedinou modlitbou.“ V roce 1922 přijala křest.

I po svém obrácení se Edita věnovala své vědecké činnosti. Když učila ve Špýru ve škole sester dominikánek, připravovala knihy k vydání, překládala a publikovala. Jako docentka přednášela na Německém institutu pro vědeckou pedagogiku v Münsteru a stala se uznávanou osobností vědeckého a kulturního světa.

Počátkem 30. let začal sílit nacismus a pronásledování Židů. Bylo jim zakázáno jakékoliv veřejné působení. To uspíšilo Editino rozhodnutí: roku 1933 vstoupila ke karmelitkám v Kolíně nad Rýnem, kde přijala jméno Terezie Benedikta od Kříže. Editina matka jako věřící židovka těžce nesla už křest své dcery. Editin vstup do kláštera však pro ni znamenal hluboké zranění. Po určitou dobu spolu nekomunikovaly. Edita však psala dopisy matce a svým sourozencům, aby tak se svými milovanými neztratila kontakt.

Na příkaz představené pracovala Terezie Benedikta dál na překladech významných duchovních děl, psala životopisy a komentáře. K jejím nejznámějším dílům patří nedokončená kniha „Věda kříže“ – kniha ke 400. výročí narození sv. Jana od Kříže. Edita věděla, co může od fašismu čekat, a předvíдалa, co se bude v Německu dít. Pomocí přátel stačila odejít do holandského kláštera v Echtu. Tam za ní přišla její rodná sestra Růžena, která též konvertovala. Odtud byly obě 2. srpna 1942 násilně odvedeny gestapem a společně s ostatními Židy dopraveny do koncentračního tábora v Osvětimi. Při zatýkání řekla Edita sestře: „Pojď, jdeme za náš národ!“ Smrt našly v plynové komoře. Podle svědků byla v Editě obdivuhodná síla po celý život, ale v posledních chvílích v ní ještě narostla. Utrpení její a celého židovského národa ji spojovalo ještě více s Ježíšem Kristem. Cestou do koncentračního tábora těšila spoluvězně a starala se o potřebné.

Edita Steinová dostala do vínku velkou inteligenci. Přesto dala přednost dobrotě srdce a službě jediné Pravdě před všemi pravdami moudrých filosofů a před světským uplatněním vlastního mimořádného nadání. Jan Pavel II. Editu Steinovou svatořečil 11. října 1998. Roku 1999 byla prohlášena za spolupatronku Evropy.

- Sv. Edita Steinová nezůstala u víry svých židovských předků, ale konvertovala ke katolictví. Přesto byla spojena se svou rodinou skrze modlitby a víru v jednoho Boha. Modlím se za svou rodinu? Modlím se i za nevěřící nebo za věřící jiných vyznání?
- Sv. Edita se obrátila po přečtení životopisu sv. Terezie z Avily. Četl(a) jsem již také nějaký životopis světce?

JiŠ

TEST ZNALOSTÍ: JEŽÍŠ POMÁHÁ V NOUZI

(pro „znance“ a pro ty, kdo dovedou hledat v Písmu)

1. Na svatbě v Káně Galilejské Ježíš

- a) uzdravil slepého od narození
- b) udělal svůj první zázrak
- c) pronesl důležitou řeč o nerozlučitelnosti manželství (Jan 2,1-12)

2. Když Ježíš zázračně nasýtil zástupy, použil k tomu

- a) pět chlebů a dvě ryby
- b) dva chleby a pět ryb
- c) sedm chlebů a tři ryby (Jan 6,1-13)

3. Ježíš utišil bouři na jezeře tak, že

- a) pozvedl oči k nebi a modlil se
- b) vystoupil z lodi na vysokou horu
- c) pohrozil vichřici i moři (Mt 8,23-27)

4. Ježíš uzdravil skupinu malomocných. Jen část z nich se vrátila poděkovat. Byla to

- a) polovina uzdravených
- b) pětina uzdravených
- c) desetina uzdravených (Lk 17,11-19)

5. Podle evangelia Ježíš vzkřísil tři mrtvé. Byli to:

- a) Petrova tchýně, slepý Bartimaios a služka Tabita
- b) Zacheus, celník Matouš a lotr po pravici
- c) dcera Jairova, syn naimské vdovy a Lazar (Lk 8,40n; Lk 7,11-15; Jan 11,1-44)

6. Jednoho ochrnutého k Ježíšovi pro množství lidí

- a) spouštěli otvorem ve střeše
- b) podávali otevřeným oknem
- c) propašovali tajně v noci (Mk 2,2-4)

7. Dříve, než Ježíš někoho uzdravil na těle, často řekl:

- a) dávám ti víru
- b) odpouštějí se ti hříchy
- c) křtím tě ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého (Mk 2,5)

8. Uzdravil Ježíš také nějakou ženu?

- a) ne, ženy do jeho blízkosti nesměly
- b) ne, pouze jim odpouštěl hříchy
- c) ano (Mk 5,25-34)

9. Ježíš zdůrazňoval, že proto, aby někoho mohl uzdravit, je třeba, aby dotyčný měl

- a) víru
- b) peníze
- c) čisté srdce (Mt 9,22; Lk 17,19)

10. Ježíš zachránil cizoložnou ženu od smrti ukamenováním tak, že

- a) řekl přítomným, že žena je bez viny
- b) řekl přítomným, aby první hodil kamenem ten, kdo nemá žádný hřích
- c) ji odvedl tam, kde nebyly žádné kameny (Jan 8,3-11)

MaŠ

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

☀ Správné řešení testu: 1b, 2a, 3c, 4c, 5c, 6a, 7b, 8c, 9a, 10b.

☀ Já jsem světlo světa. ...žádný, kdo věří ve mne, nezůstal v temnotě.

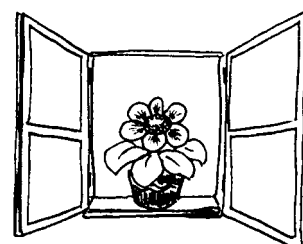
☀ Pokušení. Neposlouchej rodiče, dělej si co chceš! Ale oni to se mnou myslí dobře! – Vezmi si, nikdo se nedívá! Ale to byla krádež! – Trochu zalhat přece můžeš! I malá lež je hříchem. – Ještě pět minut a hned vstanu. Opravdu? Nestihneš to zase jako včera! – Jsi poslední, kdo to ještě nezkusil! Nemusím být jako ostatní!

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Praktické katechetické podněty a rady

Žákovský referát

V náboženství se nám často stane, že ve třídě máme žáky různého věku, různých znalostí, různých zkušeností víry. Složení třídy se navíc každý rok mění, takže ve skupině

mohou být současně jak „mazáci“, tak úplní začátečníci. Pak ovšem hrozí nebezpečí, že žáky, kteří mají už dobré vědomosti, nebude náboženství příliš bavit, protože každý rok budou muset stále znovu poslouchat částečně totéž. Není žádná univerzální metoda, jak tomu zcela zabránit. Obecná rada zní: připravit si pro ty zkušené nějaký náročnější úkol, aby cítili, že nestagnují. Jednou z možností je zadání žákovského referátu.

Vhodným věkem pro takový úkol jsou vyšší ročníky, např. 8. či 9. třída ZŠ, nebo také středoškoláci. Podle stupně zralosti žáka však může být jednoduchý referát zadán i dříve. Zadání musí být jasné, nejlépe písemné. Mělo by obsahovat téma, doporučené podklady (kde čerpat), rozsah (počet řádků či stran) a čas. Referát by neměl přesáhnout 10 minut. Lze jen doporučit, aby se žáci při zpracování radili – nejlépe s rodiči, příp. s jiným dospělým z rodiny či blízkého okolí. (Zpracovávání práce se může stát naším nepřímým kontaktem a spoluprací s rodiči.)

Ze zkušeností učitelů s referáty vyplývá, že žáci často hned nedokážou rozlišit důležité od nedůležitého, mají tendenci referát věcně nahustit, čímž by se stal pro posluchače nesrozumitelným a nezajímavým. Proto je dobré, aby se katecheta třeba týden před plánovaným přednesem s žákem na referát podíval, poradil mu, co má změnit, vynechat, upravit apod. Pomůže mu doplnit přednes například nějakou názornou pomůckou (obraz, mapa, kresba na tabuli, diafolie...) a povzbudí ho pochvalou a ujištěním, že má vše dobře připraveno. Tak se vyhneme tomu, že by se žák bál přijít „s kůží na trh“.

A vhodná témata? Jsou nejrůznější. Například: Historie našeho kostela, Můj křestní patron, Proč slavíme Vánoce (Velikonoce), Co přineslo člověku Desatero.

Referát je a zůstává metodou užívanou spíš zřídka, protože nejvíce obohatí toho, kdo si ho připraví, méně pak třídu. Při zadávání musí katecheta přistupovat k žákům citlivě, aby je nepřetížil, ale ani nepodcenil. Pokud se s touto metodou začne, měl by k ní mít někdy příležitost každý (i když třeba ve víceletém horizontu), ale nikdo by neměl být vysloveně nucen. Jedním z důležitých přínosů referátu je i to, že učí žáky schopnosti přemýšlet a vyjadřovat se k věcem s vírou a křesťanstvím nějakým způsobem souvisejícím. A to patří i k úkolům vyplývajícím z všeobecného kněžství všech věřících.

MaŠ

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

- ☺ „V čem byla Šalamounova moudrost?“ – „Nevím, ale ženy mu to pokazily.“
- ☺ „Co dělají křesťané, a ostatní lidé ne?“ – „Hříchy.“
- ☺ „Kdo byl při bouři na jezeře s Ježíšem na lodi?“ – „Noe.“
- ☺ „Jak se jmenuje jedna rozjímavá modlitba?“ – „To vím, to je modřenec.“
- ☺ „Kdo dal do chrámové pokladny všechno, co měl?“ – „Svatý Mikuláš.“

Sesbírala Katka Pavlíčková, Zhoř u Jihlavy

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz
<http://kc.biskupstvi.cz>

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Jitka Šebková, Mgr. Hana Baránková. Ilustrace: Iva Fukalová.

Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

S církevním schválením brněnského biskupa Mons. ThLic. Vojtěcha Cikrleho čj. Ep/680/03 z 9. 6. 2003.

Vychází 9 × do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 13. 1. 2004.

***Kdo položil ruku
na pluh a ohlíží se zpět,
není způsobilý
pro Boží království.***

Lk 9,57-62

21.

Když se někdo
jednou rozhodne
Ježíše následovat,
nemá se vymlouvat
na jiné věci
a vracet se
ke starému způsobu života.
Ježíš to přirovnal k oráči:
ten, když položí ruku na pluh,
dívá se už jen dopředu
a nevrací se zpět.

*Jakými slovy řekl Ježíš,
že ho má člověk následovat
a nemá se ohlížet zpět?*

Lk 9,57-62

***Kdo chce být první,
ať je ze všech poslední
a služebníkem všech.***

Mk 9,33-37

22.

Jednou se učedníci
dohadovali,
kdo z nich je největší
a nejdůležitější.
Ježíš to věděl,
proto si je zavolal
a řekl jim,
že pokud chce být někdo
první a veliký v Božích očích
– ne v očích světa –
má se stát posledním
a služebníkem všech.

*Co má dělat člověk,
aby byl v Božích očích první?*

Mk 9,33-37

***Ne to,
co do člověka vchází,
ale co z něj vychází,
to ho poskvvrňuje.***

Mk 7,1-23

23.

Farizeové si potrpěli
na dodržování
různých předpisů.
Některé pokrmy například
považovali za nečisté a tvrdili,
že člověka poskvvrňují.
Ježíš však řekl,
že člověka může víc poskvrnit
to, co z něj vychází,
protože v lidském srdci
se mohou rodit
zlé a hříšné myšlenky.

*Co podle Ježíše člověka
poskvvrňuje, a co ne?*

Mk 7,1-23

***Kdo se povyšuje,
bude ponížen,
a kdo se ponižuje,
bude povýšen.***

Lk 14,7-11

24.

Když byl Ježíš
na jedné hostině,
všiml si, jak si hosté vybírají
přední místa.
Dal jim proto radu:
Na hostině si nesedej
na první místo,
protože nevíš,
jestli ti to místo patří.
Byla by to ostuda, kdyby tě
hostitel musel poslat dozadu.

*Jak dopadne ten,
kdo se povyšuje,
a jak ten, kdo se ponižuje?*

Lk 14,7-11

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**

**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

JÁ JSEM SVĚTLO SVĚTA

Když máme dobrý zrak a dostatek světla, vnímáme a vidíme všechno, co se kolem nás děje. V Písmu čteme, jak Ježíš uzdravil slepého od narození. Jaká to musela být pro slepce změna, když najednou uviděl?

Často si ani neuvědomujeme, co pro nás zrak a světlo znamenají. Na následujícím textu si můžeš vyzkoušet, jak je obtížné číst slepecké písmo. Pomocí písmen Braillovy abecedy se dozvíš, co o sobě Ježíš řekl.

BRAILLOVA ABECEDA:

•	••	•••	••••	•••••	••••••	•••••••
A	B	C	D	E	F	G
••	•••	••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••
H	I	J	K	L	M	N
•••	••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••
O	P	Q	R	S	T	U
••••	•••••	••••••	•••••••	••••••••	•••••••••	••••••••••
V	W	X	Y	Z		

TAJENKA:

Já jsem přišel na svět jako světlo, aby ... (Jan 12,46)

••• •••• •••• ••••• •••••• ••• •••• •••• ••••• •••••• ••••••

••• •••• •••• ••••• •••••• •••••• •••••• •••••• •••••• ••••••

••• •••• •••• ••••• •••••• •••••• ••••••

POKUŠENÍ

Pán Ježíš se na poušti postil 40 dní a byl pokoušen od ďábla (*Mt 4,1-11*). Dokázal se pokušením ubránit a nad zlem zvítězil. My se každý den také setkáváme s různými pokušeními a někdy není jednoduché je rozeznat.

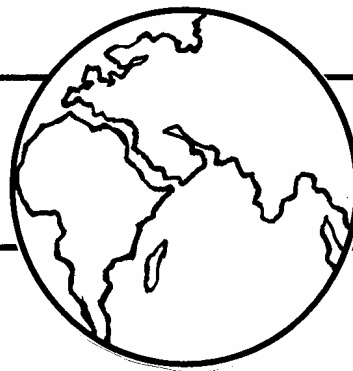
Na obrázku vidíš bubliny: jedny jsou s pokušeními a v druhých je jiný hlas, který nabádá k dobrému. Nejdříve barevně označ, co je pokušení a co varování před ním. Pak zkus spojit dvojice, které k sobě patří. Vymysli na jiný papír nebo plakát ještě další „pokušení“ a odpovědi na ně.

SVATÁ EDITA STEINOVÁ – ŽENA VĚDY A VÍRY

 <p>TATÍNKU, JAK SE BUDE JME NOVAT MOJE NOVA' SESTRÍČKA ?</p> <p>EDITA. AŽ JE HOSPODIN POCHVÁLEN.</p>	 <p>KDE BYCH SE TAK MOHLA DOVĚDĚT NĚCO O... ?</p>	 <p>DNES SI POPÍŠEME NĚKTERÉ JEVI KOLEM NÁS.</p>	 <p>NEBOJTE SE, JEN VÁM PŘEVÁŽU RÁNU.</p>
<p>Roku 1981 se ve Vratislavi (Polsko) narodila v početné židovské rodině dcera Edita. Ve 3 letech jí zemřel otec.</p>	<p>Edita byla učenlivá a mimořádně vzdělaná. Přestože vyrůstala ve věřící židovské rodině, byla ateistkou.</p>	<p>Po gymnáziu odešla na univerzitu v Göttingen. Studovala germanistiku a filosofii.</p>	<p>Na počátku první světové války dobrovolně sloužila v polním lazaretě v Hraničích na Moravě.</p>
 <p>PANE PROFESORE, TADY MÁTE TY PODKLADY PRO ZÍTŘEJŠÍ PŘEDNÁŠKU.</p>	 <p>TO JE PRAVDA, KTEROU JSEM TAK DLOUHO HLEDALA !</p> <p>TEREZIE Z AVILY</p>	 <p>DNES SI PROCVÍČÍME NEPRAVIDELNÁ SLOVESA.</p>	 <p>CO ŘÍKAŠ NA DOKTORKU STEINOVOU ?</p> <p>JE SKROMNÁ A NENAŘADNÁ, ALE VYZAŘUJE Z NÍ NĚCO ÚŽASNĚ SILNÉHO.</p>
<p>Roku 1916 získala Edita doktorát filosofie a stala se asistentkou známého filosofa Edmunda Husserla.</p>	<p>Jednou objevila u přítelkyně životopis sv. Terezie z Avily. To byl začátek jejího obrácení. R. 1922 byla pokřtěna.</p>	<p>Po odchodu z univerzity učila Edita v klášterní škole ve Špýru. Přitom psala, překládala a vydávala knihy.</p>	<p>Později se stala docentkou na pedagogickém institutu v Münsteru. Patřila k předním osobnostem školy i veřejnosti.</p>
 <p>A CO BUDEŠ V TOM KOLÍNĚ NAD RÝNEM DĚLAT ?</p> <p>CHCI VSTOUPIT KE KARMELITKÁM.</p>	 <p>SESTRO BENEDIKTO, POKRAČUJTE VE SVÉ VĚDECKÉ PRÁCI.</p> <p>DĚKUJI, MATKO PŘEDSTAVENA</p>		 <p>MUSÍM NAPSAT SVÉ MATCE. JAK TĚŽCE NESE TO, ŽE JSEM ZDE !</p>
<p>R. 1933 vyšel příkaz, že Židé nesmějí veřejně vyučovat. Edita se rozhodla vstoupit do kláštera. Přijala jméno Terezie Benedikta od Kříže.</p>	<p>Psala životopisy svatých a komentáře k dílu sv. Jana od Kříže. Její nejznámější dílo se jmenuje Věda kříže.</p>		<p>To, že se Edita stala katoličkou a vstoupila do kláštera, působilo její židovské rodině velkou bolest.</p>
 <p>BUDE TO TĚŽKÉ LOUČENÍ, ALE V HOLANDSKU JE PRO VÁS BEZPEČNĚJÍ.</p> <p>VĚDU KŘÍŽE, O KTERÉ PÍŠI, SI MOHU OSVOJIT JEN PŘIJETÍM KŘÍŽE.</p>	 <p>OBĚ JSTE ZATČENY !</p> <p>POJĎ, JDEME ZA NAŠ NÁROD !</p>	 <p>SESTRO, CO PAK VY SE NEBOJÍTE ?</p> <p>COKOLI PŘIJDE, JSEM NA VŠECHNO PŘIPRAVENA. JEŽÍŠ JE I ZDE UPROSTŘED NÁS.</p>	
<p>R. 1939 německý nacismus sílí. Sestra Benedikta přesídlila z Kolína nad Rýnem do kláštera v holandském Echtu.</p>	<p>2. srpna 1942 odvezlo gestapo Benediktu i její rodnou sestru Rosu, která se za ní přistěhovala.</p>	<p>Mezi vězni byla Benedikta nápadná svým klidem. Zahynula spolu se sestrou a dalšími Židy v plynové komoře v Osvětimi.</p>	<p>11.října 1998 byla svatořečena. Od roku 1999 je spolupatronkou Evropy. Svátek má 9. srpna</p>

Podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi, příp. pro katechezi dětí

POZNÁVÁME SVĚT

17. Velká Británie

Dnes navštívíme zemi, kterou všichni velmi dobře známe. Je totiž kolébkou jazyka, kterým se dnes mluví skoro po celém světě. Věděly by děti, který jazyk je na světě nejrozšířenější a jak se jmenuje ona zem, o které si dnes budeme vyprávět?

Ano, je to Anglie, nebo lépe řečeno Velká Británie. Hlavní město se jmenuje Londýn a založili ho už staří Římané v roce 43 po Kristu. Dnes má asi 7 milionů obyvatel a patří k největším městům Evropy. Protože se jedná o velice zajímavé město, každoročně ho navštěvují tisíce turistů z celého světa. Kdo z nás by třeba neslyšel o zajímavých červených patrových autobusech, muzeu voskových figurín, nebo královském paláci, ve kterém sídlí anglická královna? Přes řeku Temži se také klene jeden z nejkrásnějších mostů na světě, jmenuje se Tower Bridge. Po mostě jezdí automobily a dole po řece plují zase lodě. Když pluje nějaká vysoká loď, doprava na mostě se zastaví, most v půli se otevře a obě části mostu se zvednou do výšky. Loď si klidně propluje, most se zase vrátí do své původní polohy a auta pokračují v jízdě. Také jistě nemusím říkat, že Angličané jsou velcí fanoušci kopané. Jakpak by také ne, když pravidla fotbalu vznikla právě v této zemi. K oblíbeným sportům Angličanů patří ještě tenis, ragby a golf.

Anglie je zemí králů, zemí s bohatou historií. Jeden král patří k nejznámějším legendárním postavám. Jedni říkají, že žil, druzí, že je to pouze vymyšlená postava. Možná jste už někdy slyšeli o králi Artušovi. Jako malého chlapce ho prý vychovával čaroděj Merlin. V té době zemi chyběl král. Pověst vyprávěla, že králem se stane ten, kdo dokáže vytáhnout meč zapuštěný hluboko do velkého kamene. Snažili se o to ti největší siláci a bojovníci, ale nikomu se to nepodařilo. Jednoho dne mladík Artuš přišel k tomuto kameni a meč se mu podařilo vytáhnout. Když to lidé uviděli, propukli v obrovský jásot. Země měla opět svého krále. Tomu meči se říkalo excalibur a měl zvláštní moc. Artuš nechal postavit hrad Kamelot a shromáždil kolem sebe několik statečných rytířů, se kterými bojoval proti nepřítelům země. Tito rytíři se spolu scházeli na poradách kolem kulatého stolu, tzn. že všichni si byli navzájem rovni. Nikdo nesesedl v čele! Nakonec v jednom boji král Artuš umírá a meč je hozen do vody. Když se řekne Anglie, je to také pověst o králi Artušovi a jeho statečných rytířích.

Zajímavý je také výklad vlajky Velké Británie. Bílý úhlopříčný kříž je křížem sv. Ondřeje, červený je křížem sv. Patrika a červený kříž středový patří zase svatému Jiří.

Dynamika: co bys dělal, kdybys byl králem?

Dnes jsme mluvili o Velké Británii, o zemi s bohatou a krásnou historií. Dodnes mají Angličané současnou královnu ve velké úctě. Někdo z dětí přinese plakát, rozdají se obrázky s královskou korunou a tužky. Kněz vysvětlí:

„Děti, představte si, že byste byli králem. Takový král má velkou moc a může téměř všechno. Stačí jeden jeho rozkaz nebo jedno nařízení a tolik se toho změní. Jenže si představte,

že můžete být králem jenom jeden den, a protože máte tak málo času, můžete vydat pouze jeden rozkaz, nebo jedno nařízení pro celou zemi. Co by to asi bylo? Jaký zákon nebo rozkaz byste vydali? Kdo ví, napiše to do královské koruny a korunu potom nalepí na plakát.“ Kněz může krátce okomentovat vydané zákony a nařízení, které děti napsaly do královských korun. Kdo si s úkolem neví rady, ozdobí korunu perlami a drahokamy.

18. Španělsko

Dnes navštívíme jednu starou královskou zemi, která se nachází na Pyrenejském poloostrově a sousedí s Portugalskem. V dřívějších dobách tento poloostrov ovládali Maurové, což byli muslimové ze severní Afriky. Ti se například zasloužili o to, že se zde začaly pěstovat pomerančovničky. Španělsko je krásnou zemí s bohatou historií a zároveň nádhernými turistickými oblastmi. Právě proto sem ročně přijíždí asi 60 milionů turistů z celého světa. Někteří za památkami, jiní zase za mořem.

Většina Španělů jsou křesťané. Když se například řekne fiesta, tak se tím myslí slavnost na památku některého světce. Lidé si oblečou kroje a za zvuku hudebních nástrojů jdou průvodem městem. Typickým hudebním nástrojem Španělů je kytara, ale určitě jste už také slyšeli o kastanětách, které pomáhají udržovat rytmus. Nejznámějším tancem ve Španělsku je flamenco. Muži ho tancují v černých šatech a ženy v řasených sukních. Tento tanec vznikl už v 15. století mezi španělskými cikány v oblasti Andalusie.

Kdybychom měli vyjmenovat neznámější španělské svaté, tak bychom si jistě vzpomněli na sv. Ignáce z Loyoly, sv. Jana od Kříže nebo sv. Terezii z Avily. Ale pozor – ve Španělsku najdeme i hrob skutečného Ježíšova apoštola. Jmenuje se Jakub, bratr apoštola Jana, a jeho hrob najdeme v Santiagu de Compostela. Někdy v 8. století sem byly dopraveny jeho ostatky a od té doby na toto místo putují lidé z celého světa. Ve středověku byla nejznámější poutnickou cestou do Compostely cesta z Vídně. Poutníci šli pěšky, s holí v ruce, a na krku měli pověšenou mušli. Cesta trvala mnoho a mnoho dní a byla velice namáhavá. Kdo se dostal až ke hrobu apoštola, dostal za odměnu klobouk s mušlí. Proto je sv. Jakub také patronem kloboučníků. Dodnes lidé putují k tomuto hrobu. Na slavnost světce, která se koná 25. července, je celé město na nohou. V předvečer slavnosti jde městem průvod loutek. V kostele nad hlavami lidí je možné spatřit velkou nádobu s kadidlem, která se houpe sem a tam. Lidé přistupují k oltáři k soše sv. Jakuba, kladou mu ruku na jeho rameno, a tak ho prosí o pomoc a o přímluvu. Španělsko, to jsou velké slavnosti a především Santiago de Compostela. Neměli bychom však zapomenout ani na nádhernou katedrálu v Barceloně, která se staví už víc než 100 let a stále ještě není hotová. A možná, že jste už někdy slyšeli jméno Picasso, nebo Salvador Dalí. To byli velcí malíři, jejichž obrazy obdivují lidé celého světa. Málokomu se též při myšlence na Španělsko nevybaví známé býčí zápasy.

Dynamika: povolání v Ježíšově době

Kněz se zeptá dětí, jestli vědí, jaké měl apoštol Jakub povolání, a potom pokračuje: „Apoštol Jakub byl rybář. Spolu s Janem jim lidé říkali „boanerges“, tedy „synové hromu“. Snad proto, že oba měli prudkou povahu. Ale jinak to byli lidé dobrého srdce. Dokonce Ježíš, když se dělo něco moc důležitého, bral si s sebou pouze tři apoštoly – Petra, Jana a Jakuba. Nás ale dnes bude zajímat něco jiného. Zamyslíme se nad tím, jaká vlastně existovala v Ježíšově době povolání. Že existovali rybáři, to už víme. Byl ale například někdo z apoštolů ještě někým jiným než rybářem? Jaká jiná povolání vlastně tenkrát byla?“ Někdo přinese arch papíru a fixy. Děti se snaží za pomoci kněze přijít ještě na jiná povolání z Ježíšovy doby a pomocí obrázku je

znázorní na papír. Kněz může pomoci otázkami: čím byl sv. Josef, Matouš i Zacheus, kdo to byl levita?

19. Rusko

Na svých toulkách světem nemůžeme vynechat největší zemi světa. Ta se rozkládá na dvou kontinentech – v Evropě a v Asii. Najdeme zde rozlehlé úrodné oblasti, velké nerostné bohatství, ale i velkou bídu a drsné podnebí. Už možná tušíte, že navštívíme Ruskou federaci.

Protože se jedná o největší zemi na světě, tak zde najdeme zároveň nejdelší železnici na světě. Nazývá se Transsibiřská magistrála. Začíná v Moskvě a končí ve Vladivostoku. Její délka je neuvěřitelná – měří celkem 9 297 kilometrů. Cestující přejedou osm časových pásem a v cíli vystoupí po osmi dnech. Už v názvu této železnice slyšíme, že vede přes Sibiř.

Sibiř je území ledu a sněhu. Na některých místech Sibiře jsou dokonce větší mrazy než na Severním pólu, a to už je co říct. Průměrná teplota v zimě je tu -43 stupňů Celsia! To už jsou skutečně kruté mrazy. Motory automobilů zde běží téměř neustále, protože kdyby zmrzly, tak by je už nikdo nenastartoval. Pitná voda se zde získává tak, že lidé nosí domů nasekaný led, který se potom doma rozpouští. Jedním z nejznámějších národů, který žije v těchto náročných podmínkách, jsou Jakuti. Musí chodit neustále oblečení do několika vrstev teplého oblečení, na hlavě nosí ušanku a na nohou boty ze sobí kůže. Co myslíte, potřebují Jakuti nějaké ledničky na uchovávání potravin? V takové zimě určitě ne. Ale kam tedy ukládají své potraviny? Dělají to úplně jednoduše. Potraviny strčí do vaků pod okny. Před vařením potraviny vyjmou z těchto vaků a rozmrazí. Ani okna však nemohou být taková, jako známe u nás. Na Sibiři mají okna hned tři skla, jsou trojitě zasklena. Tradičním dopravním prostředkem zde nejsou auta, ale sáně tažené soby nebo psy. Je to poměrně rychlý a spolehlivý dopravní prostředek. Kromě sobů a odolných psů zde žijí ještě medvědi a také největší tygr na světě – tygr ussurijský. Na Sibiři se hlavně těží dřevo a kromě toho je tu velké naleziště mamutích klů. Už se jich zde našlo asi 30 tisíc. Světoznámé je též „modré oko Sibiře“. Co to je? Nejhlubší jezero světa a jmenuje se Bajkal. Zároveň se jedná o největší nádrž pitné vody na světě, tvoří 20% zásob pitné vody na celé zeměkouli. Zde také žije jediný sladkovodní tuleň na světě.

Když je řeč o Rusku, nelze zapomenout na hlavní město Moskvu, na Kreml a mnoho a mnoho dalších krásných zajímavých míst, na oblíbené ruské pirožky, kaviár a také národní nápoj vodu.

Dynamika: děda Mráz

Kněz přinese obrázek dědy Mráze a vysvětlí: „Děti! Vy si to už nepamatujete, ale před léty se v Rusku dostali k moci zlí lidé a ti se rozhodli, že zničí víru. Dělali pro to všechno a hodně se jim to dařilo, protože lidé se báli. A tito lidé se rozhodli, že Ježíška zruší, že prostě nebude! No jo, ale když nebude Ježíšek, tak kdo bude místo něho nosit o Vánocích dárky? A tak vymysleli dědu Mráze. Ten bude dávat dárky a hezky nahradí Ježíška. Ježíšek se tedy zakázal a dárky začal rozdávat děda Mráz. Jezdil na saních tažených soby, byl celý v červeném a snažil se Ježíška nahradit. Co myslíte, podařilo se mu to? Kdepak! Lidé velmi dobře věděli, že žádný děda Mráz neexistuje, ale Ježíšek ano. On se skutečně narodil v Betlémě, to je přece jasná věc! A co myslíte, mohl by nás nějaký děda Mráz spasit a zachránit? To už vůbec ne! A proto dědu Mráze pošleme tam, kam patří – třeba do pohádky Mrazík – a víru v Ježíška si nenecháme vzít!

20. Kolumbie

Tentokrát zavítáme do Jižní Ameriky, nádherné země s bohatou historií. Jedním z jejích států je Kolumbie. V dřívějších dobách zde žily civilizace Aztéků, Mayů a Inků. Tyto civilizace byly velice bohaté. V muzeu hlavního města bychom si mohli prohlédnout na 30 tisíc vystavovaných exponátů právě z dob těchto indiánů. Exponáty jsou většinou ze zlata. Indiáni byli totiž velice šikovní a ze zlata dokázali vyrábět nádherné předměty. Na nich můžeme nejčastěji vidět obrazy zvířat – krokodýlů, kočkovitých šelem nebo velkých ptáků. Symbolem Jižní Ameriky je totiž kondor.

V 15. století se do Jižní Ameriky dostali Španělé. Když uviděli tolik zlata, propadli zlaté horečce. Pro indiány zlato nemělo moc velkou cenu, naopak pro Evropany bylo velkou vzácností. A Evropané tu začali loupit. Vyloupili všechny indiánské chrámy, hroby a pokladnice. Z indiánů nadělali otroky a ti museli v dolech těžit zlato. Španělé také uslyšeli legendu o tajemném zlatém městě, které se jmenovalo El Dorado, ale marně ho hledali. Slyšeli také legendu o indiánském náčelníkovi, který jednou za rok nechal pomazat své tělo tukem, potom se vyvážel ve zlatém prachu a tak se ponořil do vody jako výraz pokání. Zlatá horečka přispěla k tomu, že tyto nádherné kultury Mayů, Aztéků a Inků, byly brzy zničeny. Bohužel se o to zasloužili právě Evropané. V Kolumbii je možné vidět jednu velkou raritu. Je to katedrála de la Sal, neboli Solná katedrála. Je vytesána v solném dole v hloubce 300 metrů pod povrchem země. Čtrnáct solných sloupů podpírá konstrukci tří velkých lodí, je zde vynikající akustika a katedrála pojme dohromady 8 tisíc lidí.

Když se řekne Kolumbie, vybaví se nám výborná kolumbijská káva. Hned po Brazílii je Kolumbie druhou zemí na světě v pěstování kávy. Místní obyvatelé jí říkají el Tinto, tedy silná černá káva. Také se zde těží ropa, nacházejí se zde údajně nejkrásnější smaragdy na světě. Kolumbie má i jednu stinnou stránku – je největším producentem kokainu na světě. Ano, drogy jsou zde velkým problémem. Kvůli nim se zde bojuje, zabíjejí se lidé a kolumbijská mafie patří k těm nejhorším na světě.

Dynamika: bomba

Kolumbie, země s nádhernou historií a minulostí, je dnes zemí těžce zkoušenou. Za tím vším stojí drogy a peníze. Mafie se nebojí někoho zabít, odstranit a zlikvidovat jenom proto, aby šly úspěšně její obchody. Mafie používá všech možných prostředků a ničeho se neštítí. Jsou to skutečně zlí a krutí lidé. Někoho zastřelí, nebo třeba i nastraží bombu...

Kněz přinese budík a vysvětlí dětem, že představuje bombu. Budík je natažený, tiká a je nastaven na zvonění. Kněz vyvolá někoho z dětí, zaváže mu oči a do okruhu 2 metrů budík postaví. Úkolem dítěte je budík najít, zamáčknout zvonění, a tak bombu zlikvidovat.

Kněz potom vysvětlí: „My jsme hráli pouze takovou hru. Ve světě se ovšem takové věci skutečně dějí. Je to velké zlo. Musím vám ale říci, že ten největší mafián a terorista vůbec není vidět, protože jím je ďábel. Ten nám také klade všelijaké nástrahy. Těmi bombami jsou vlastně pokušení a my se musíme snažit, abychom tyto bomby dokázali zavčas odhalit a zneškodnit. Jinak mohou člověku skutečně hodně ublížit. Proto je třeba, abychom byli opatrní a dávali velmi dobrý pozor na všechny podezřelé bomby, které se nám ďábel snaží nastražit. Jedná se skutečně o toho nejhoršího teroristu a mafiána!“

Připravuje P. Mgr. Petr Havlát

POSTNÍ LEPORELO 2004

OSN vyhlásilo rok 2004 jako 10. výročí Mezinárodního roku rodiny. Rodina je místem, kde se člověk formuje, a to po všech stránkách. Křesťanská rodina je pak místem, kde člověk získává první zkušenosti s vírou a životem podle ní. Slavení a liturgická doba během roku jsou k tomu důležitými podněty. Proto jsme letošní postní námět zaměřili nejen na děti, ale skrze ně i na rodinu a na modlitbu v rodině. Všechny děti navštěvující náboženství možná k zapojení členů rodiny vhodné podmínky nenajdou, ale budou-li se aspoň ony za svoji rodinu modlit nebo se o to snažit, jistě to nebude marné.

Jak pomůcku použijeme?

Každé dítě si přinese prázdnou krabičku od zápalek, kterou si polepilo barevným papírem nebo tapetou. V týdnu před 1. postní nedělí dostane (v náboženství, při mši sv. pro děti apod.) štítek, který si na krabičku nalepí (Postní leporelo 2004), a současně první proužek leporela. Každý postní týden pak budou děti dostávat další části leporela (co týden, to další proužek se 4 okénky). Budou si je postupně přilepovat. (Pro katechetu to prakticky znamená, že druhou stranu tohoto listu nakopíruje jednostranně tolikrát, kolik dětí ve skupině má, a přináší postupně jednotlivé proužky pro patřičný týden. Je to náročnější, ale rozhodně lepší, než dát dětem celý papír najednou, aby si vše samy vyrobily.)

Každý z 6 částí (proužků) pro 5 postních nedělí a Svatý týden obsahuje:

1. označení postní neděle a odkaz na evangelium

Děti jsou seznámeny s úryvkem evangelia v náboženství, nebo si ho mohou najít a přečíst s rodiči; uslyší ho také v kostele při liturgii příslušné neděle (jde o cyklus C). U posledního 6. proužku už není uvedena citace z Písma, Květnou nedělí začíná Svatý týden.

2. obrázek k evangeliu

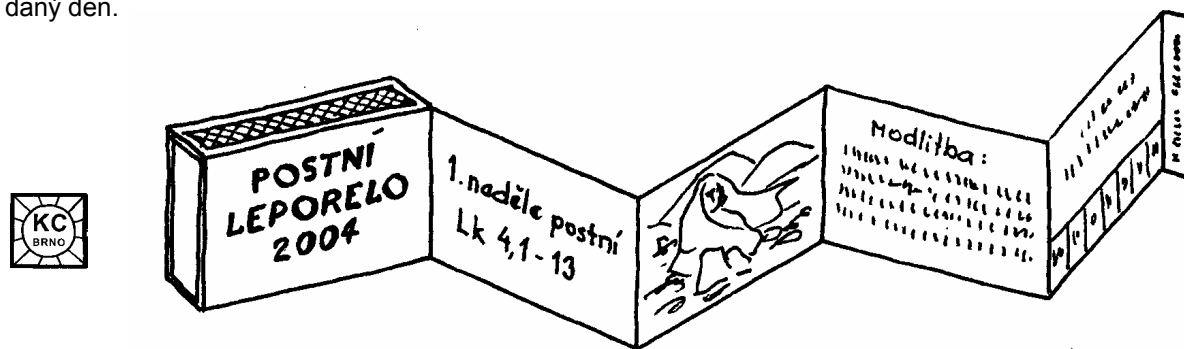
Děti mohou podle obrázku evangelium převyprávět. Rodiče a katecheté tak poznají, zda děti evangelium pochopily a zapamatovaly si je správně. Obrázek si vymalují.

3. modlitba

Uvedená modlitba nějakým způsobem vychází z evangelia, na které bychom ani přes týden neměli zapomenout. Děti se ji mohou modlit v náboženství nebo každý den (večer) s rodinou či samy.

4. předsevzetí (úkol) na týden

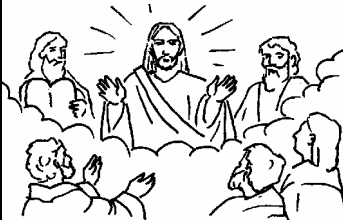

Na každý týden postní doby je navržen úkol, kterému se máme učit. Také ten navazuje na evangelium. Katecheté, a ještě lépe rodiče, prohovoří předem úkol s dětmi a snaží se ho vysvětlit a zkonkrétnit pro jejich situaci. Velkým příkladem jistě bude, když i rodiče se budou snažit spolu s dětmi o totéž. Když se podaří úkol (předsevzetí) splnit nebo se alespoň pomodlit příslušnou modlitbu, vybarví si dítě čtvereček kalendáře pro daný den.

Začátek leporela tvoří prázdný lísteček, k němu děti přilepí první proužek pro 1. postní týden. Teprve potom jej vlepí na dno krabičky (ne celou plochou, pouze přichytit první okraj, aby se dal lísteček spolu s navazující částí leporela zvedat). Při večerní modlitbě leporelo rozložíme, modlíme se danou modlitbu a zpytujeme, zda se nám dařilo úkol plnit. Zaznamenáme „úspěchy“. Z krabičky můžeme nechat „vykukovat“ vždy aktuální týden.

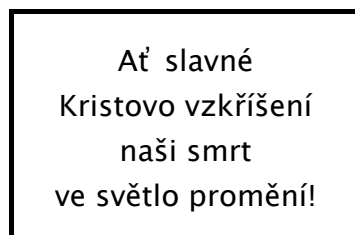
Bez pomoci rodičů se tato aktivita dost dobře neobejde. Proto katecheta (kněz) zváží, jakým způsobem rodiče osloví a zapojí. Na konci postní doby se mohou děti a celá rodina podívat, jak se jim dařilo úkoly plnit. Mohou zavzpomínat na to, co v letošní postní době prožili. Krabička jim to bude ještě dlouho připomínat.

Možná přijdete i na jiné využití obrázků, než je tvorba leporela do krabičky. Napište nám své objevy! Těšíme se!

<div>1. neděle postní</div> <div>Lk 4,1-13</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, pomáhej mně a celé naší rodině, abychom dokázali dělat to, co je dobré, a překonávali pokušení.</div>	<div>Učíme se překonávat pokušení</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	zde nalep 2. neděli
<div>2. neděle postní</div> <div>Lk 9,28b-36</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, věřím, že jsi Boží Syn. Pomoz mně i naší rodině, abychom se rádi modlili a chtěli ti naslouchat.</div>	<div>Učíme se modlit a naslouchat Božímu slovu</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	
<div>3. neděle postní</div> <div>Lk 13,1-9</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, děkuji ti za trpělivost, kterou se mnou máš. Nauč prosím také mne a naši rodinu trpělivosti.</div>	<div>Učíme se být trpěliví</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	zde nalep 4. neděli
<div>4. neděle postní</div> <div>Lk 15,1-3.11-32</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, ukázal jsi nám, že Bůh je náš dobrý Otec. Ať na to ani já ani naše rodina nezapomínáme a dokážeme si odpouštět.</div>	<div>Učíme se odpouštět a nechat si odpustit</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	
<div>5. neděle postní</div> <div>Jan 8,1-11</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, ty dáváš každému možnost změnit se k lepšímu. Ať druhé neposuzujeme, ale vidíme v nich to dobré.</div>	<div>Učíme se neposuzovat</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	zde nalep Sv. týden
<div>Svatý týden</div>		<div>Modlitba:</div> <div>Pane Ježíši, ukázal jsi nám, co je opravdová láska. Děkujeme ti.</div>	<div>Učíme se prožívat liturgii Svatého týdne</div> <div>NePoÚtStČtPáSo</div>	

Zde nalep 1. neděli

↑
Tento obdélníček
vlepíme dovnitř na dno krabičky

↑
Tento obdélníček
nalepíme na krabičku jako štítek shora

↑
Tento obdélníček
nalepíme na krabičku zespodu

Milé katechetky a katecheté,

srdečně Vás zdravím na začátku nového roku. Na rok 2004 připadá 10. výročí Mezinárodního roku rodiny, které vyhlásilo OSN. Různá mezinárodní, národní a další společenství se orientují ve svých aktivitách na podporu rodiny jako základní buňky lidské společnosti. Náš otec biskup Vojtěch vydal k 28. 12. 2003 pastýřský list, kde nás vybízí k prožití roku 2004 jako **roku rodiny**. Jistě se tento list četl ve vašich farnostech, ale domnívám se, že bude dobré, když se k jeho textu budete moci ještě jednou vrátit, důkladně si ho znovu pročíst a promyslet. Proto ho otiskujeme (viz dále). Rodina a katecheze, to jsou totiž dvě věci, které k sobě neodmyslitelně patří. Chceme-li předávat víru, nemůže se to dít bez rodiny. Je tedy důležité, abychom se i my, katecheté, zamýšleli nad tím, jak můžeme rodinám v jejich často nelehkém výchovném úkolu pomoci.

Budeme velmi rádi, když nám na Katechetické centrum napíšete, jakým způsobem rok rodiny ve farnosti prožíváte, jaké katechetické aktivity jste uspořádali nebo plánujete, co se vám podařilo apod. Bude to obohacení a inspirace i pro ostatní. V rámci diecéze se plánují také různé akce a budeme Vás o nich co nejdříve informovat.

Požehnaný **ROK RODINY 2004** přeje

Marie Špačková za všechny v KC

PASTÝŘSKÝ LIST OTCE BISKUPA VOJTĚCHA O RODINĚ

Milé sestry, milí bratři a milé děti,

zdravím vás všechny uprostřed oslav narození Božího Syna, v den, kdy si celá církev připomíná svátek Svaté rodiny. Občas slýchávám od kněží otázku: Na co se máme v pastorači důkladněji zaměřit? Jaké jsou pastorační priority naší diecéze? Odpovídám slovy, která jsem před více než deseti lety řekl na setkání kněží na Zelený čtvrtek a říkám je i dnes: **rodina a farnost**. Na tyto dvě podstatné věci je potřeba v nejrůznějších formách zaměřit největší péči a úsilí.

V uplynulých letech určovalo pastorační zaměření Desetiletí duchovní obnovy, poté příprava na milénium a jeho prožívání, ještě později zase příprava na Plenární sněm katolické církve. Mnohdy jste tento důraz cítili jen okrajově, a tak přinesl užitek pouze těm nemnohým farnostem, skupinám či jednotlivcům, kteří jej přijali za svůj. Nyní, když se sněmovní práce přesouvají do komisí, vás všechny vybízím k tvořivé spolupráci na prožití dvou roků, které se mají dotknout každého z nás. Příští rok prožijme jako **rok rodiny**, po něm následující rok 2005 jako **rok farnosti**.

Přeji si, aby se společenství mladých i dětí, modlitební kroužky, scholy, senioři, nemocní a další skupiny věřících zaměřili na všechno, co souvisí s cestou ke zdravé rodině.

Rodiny jsou ohroženy infekcí nejednoty manželů, přesvědčením, že výchova se uskutečňuje samočinně, zapomínáním na to, že děti patří v první řadě Bohu, strachem, že výchova kazí přirozené sklony, infekcí sobeckého osobního prospěchu a neschopností oběti pro vzdálenější cíle. Bez ochoty k oběti, která je jednou z forem lásky, však nebude šťastná ani rodina, ani jednotlivec.

Ve svém posledním listě nazvaném *Prosme Pána žně* jsem se společně s vámi zamýšlel nad povoláním každého z nás, nad služebným i obecným kněžstvím. A znovu říkám: Jestliže nepřijmeme své povolání člověka žijícího se svým Pánem, tedy své povolání křesťana, náš duchovní život nebude stát za nic. (...)

Proto vás všechny vybízím, abyste se společně i soukromě modlili:

- za mladé lidi, kteří chtějí žít v dobrém manželství a dlouhodobě a systematicky se na ně připravují.

- za jejich odvalu mít děti, protože děti jsou schopny vychovávat rodiče a být školou nejen jejich života.
- za rodiče, kteří s bolestí ztrácejí děti, aby o tom jako Panna Maria rozvažovali ve svém srdci.
- za všechny, kteří učí své děti svobodné zodpovědnosti v souladu s Božím řádem a jsou ve svém počinání trpěliví.
- za vás, rodiče a prarodiče, kteří jste ochotni s odvahou obětovat svou vynalézavost, čas a energii pro výchovu vlastních i nevlastních dětí a neuzavírat se sami v sobě.
- za vás, kterým manželství ztroskotalo. I když mnozí nemůžete přistupovat ke svátostem, církev vás provází svými modlitbami a přijímá ve svém středu.
- za politiky a veřejné činitele, aby usilovali o hledání toho, co rodiny stmeluje, nikoliv co rozděluje a vytváří překážky nebo diskriminuje.
- za pracovníky všech typů médií, aby měli odvalu prosazovat to, co může druhé povzbudit v dobrém.

Bratři a sestry, denně děkuji za vás, kteří máte bez výmluv a alibistických vytáček, že „doba je už taková a nic už se s nimi nedá dělat“, odvalu vychovávat své dospívající děti, i za vás všechny, jednotlivce i instituce, kteří se snažíte rodinám nezištně pomáhat.

A proč vám to všechno píšu? Protože rok, který právě klepe na dveře, vyhlásila Organizace spojených národů jako desáté výročí Mezinárodního roku rodiny. Využijme toho jak uvnitř našeho společenství, tak i jako službu dalším lidem.

Moc bych si přál, abyste se vy všichni stali ve farnostech i mimo ně motorem všeho, co rodinám může po vnitřní i vnější stránce pomáhat.

A právě k tomu vám na přimluvu Svaté rodiny žehnám.

Váš biskup Vojtěch

(redakčně kráceno)

INFORMACE

➤ **Formační setkávání katechetů v Brně.** Nejbližší přednáška bude **19. února 2004** v 17 hodin na Petrově 2. **Téma: Tajemství Ježíše Krista v katechezi. Přednášející: P. Mgr. Pavel Kafka.** Srdečně zveme.

➤ V rámci kurzu Katecheta proběhne přednáška: **P. Josef Havelka: Pastore mládeže.** Termín: **21. února 2004 – 12,40 až 14,15 hodin.** Místo konání: aula Biskupského gymnázia v Brně. Srdečně jsou zváni i katecheté, kteří v současnosti kurz nenavštěvují.

➤ **Postní duchovní obnova – změna termínu!** Obnova plánovaná na 20. březen **se přesouvá na 6. březen 2004.** Informujte všechny známé. Přednášející P. Kabrda a místo konání – kostel sv. Augustina v Masarykově čtvrti v Brně – zůstávají. Začátek v 8,30 hod, předpokládaný konec kolem 12.30 hodin.

➤ **CD z celostátního setkání katechetů v Hradci Králové 2003.** Můžete si u nás objednat tyto přednášky ve formě CD, 1 kus za 40 Kč:

– ve formátu MP3 (k přehrání pouze pomocí počítače, příp. speciálních přehrávačů MP3) – 1 CD s kompletním souborem všech přednášek;

– audio CD jsou následující:

P. Dřímál – 1 CD; P. Opatrný – 2 CD (1 CD přednáška + 1 CD dotazy); E. Muroňová – 1 CD; P. Šelíng – 1 CD; Kard. Schönborn – 2 CD (1 CD přednáška + 1 CD dotazy); M. Bliem – 2 CD (lze spojit s kard. Schönbornem tak, že Schönborn + Bliem = 3 CD).

